

Vážený pán
Peter Dovhun
minister hospodárstva

16. 6. 2023

Vec: Účast verejnosti na procese aktualizácie energetického a klimatického plánu

Vážený pán minister,

obraciame sa na Vás so žiadosťou o stretnutie k príprave Integrovaného národného energetického a klimatického plánu (INEKP, NECP). Ministerstvo hospodárstva SR dostalo vecné pripomienky, zaslané Klimatickou koalíciou a partnerskými organizáciami (opakovane, naposledy 17. 5. 2023). Nevieme však, akým spôsobom s nimi naložilo, nakoľko nemáme prístup k návrhu ani k procesu aktualizácie tohto kľúčového strategického dokumentu. Európska komisia očakáva návrh aktualizácie INEKP už 30. 6. 2023 a práve v prvých fázach sa zrejme určuje jeho principiálne smerovanie z pohľadu slovenskej klímy a energetiky.

Spoločne s podpísanými partnerskými organizáciami vyjadrujeme vážne znepokojenie nad nedostatkom možností pre účasť verejnosti na prebiehajúcej aktualizácii INEKP. Dovoľujeme si Vás preto požiadať, aby ste svoje ministerstvo poverili zabezpečením primeraného procesu účasti verejnosti na aktualizácii uvedeného plánu v súlade so zákonom.

Pôvodný INEKP, predložený v roku 2019, už neplní svoj účel. Správy Medzivládneho panelu pre zmenu klímy (IPCC) a Program Spojených národov pre životné prostredie (UNEP) poukazujú na potrebu prispôbiť verejné politiky zvýšenej naliehavosti dopadov klimatickej krízy. Ciele Slovenska v oblasti znižovania emisií skleníkových plynov je potrebné výrazne zvýšiť, aby spravodlivo prispievali k cieľom legislatívneho balíka EÚ Fit for 55 a k Parížskej dohode. Preto je potrebné, aby aktualizovaný INEKP, ktorý má platiť od júna 2024, bol ambiciózny, inkluzívny a transformačný.

Z týchto dôvodov prebiehajúca aktualizácia musí zahŕňať informované názory expertov a expertiek, ako aj ďalších zainteresovaných strán, ako sú organizácie občianskej spoločnosti a podnikateľské subjekty zamerané na ochranu klímy a udržateľnú energetiku. Účast verejnosti má zásadný význam pre kvalitné riadenie národného hospodárstva a energetiky, pretože prispieva ku kvalite verejných politík, posilňuje ich legitímnosť a tým aj verejnú podporu. Okrem toho zvyšuje objektívnosť a proporčné zastúpenie rôznych záujmov, napríklad vyvažuje vplyvné partikulárne záujmy predstaviteľov fosílného priemyslu. Prechod na čistú energiu ovplyvňuje spôsob života všetkých ľudí, preto sa pri jeho plánovaní a realizácii musia zohľadňovať ich záujmy.

Verejnosť má okrem toho na základe vnútroštátneho práva, práva EÚ a Aarhuského dohovoru OSN právo na dobre informovanú a účinnú účasť na tvorbe a aktualizácii verejných politík v oblasti životného prostredia. Medzi ne patrí aj INEKP. Vzhľadom na rastúci trend súdnych sporov týkajúcich sa klímy hrozí, že INEKP prijatý bez minimálneho štandardu transparentnosti a účasti verejnosti bude čeliť právnym námietkam. V usmernení, zverejnenom koncom roku 2022, Komisia¹ vyjadruje

---

¹ [Oznámenie Komisie o usmerneniach pre členské štáty](#) k aktualizácii národných energetických a klimatických plánov na roky 2021 – 2030 (29. december 2022)

očekávania, že členské štáty vytvoria včasné a účinné príležitosti na zabezpečenie účasti v rôznych fázach aktualizácie INEKP. Hoci je toto usmernenie nezáväzná, povinnosti v ňom zakotvené záväzné sú.

Sme znepokojení nedostatočnou účasťou verejnosti na aktualizácii INEKP. Tento problém sa týka celej EÚ. Nedávny prieskum,² ktorý realizovali CAN Europe a WWF, odhalil, že k 31. marcu 2023 v 14 z 23 členských štátov EÚ žiadna forma verejných konzultácií k NEKP ešte ani nezačala.³ Na Slovensku prebehli podujatia, na ktorých zástupcovia rezortu hospodárstva a životného prostredia odprezentovali svoj pohľad a možnosť poslať e-mail obom ministerstvám. Niektorí konkrétni aktéri boli vyzvaní na zaslanie pripomienok k už značne zastaranému materiálu. Toto rozhodne nemožno považovať za verejnú konzultáciu či systematickú participáciu. Zároveň v aktuálnej Správe o pokroku chýba viacero kľúčových informácií, čo znemožňuje využitie tohto materiálu ako podkladu na zhodnotenie pokroku a prípravu odporúčaní pre revíziu.

V tomto štádiu je včasná účasť na aktualizácii INEKP komplikovaná, keďže návrhy sa musia Európskej komisii predložiť do 30. júna 2023. Vyzývame však Vaše ministerstvo, aby čo najskôr a čo najefektívnejšie zistilo aspoň názory akademickej a expertnej obce a pokračovalo v tomto procese so všetkými stakeholdermi aj po odovzdaní návrhu. Zároveň očakávame, že ministerstvo čím skôr začne systematickú verejnú konzultáciu aj s organizáciami zastupujúcimi širokú verejnosť, resp. rôzne skupiny spoločnosti vrátane sociálne slabších a znevýhodnených skupín.

Vzhľadom na to, že vypracovanie aktualizovaného INEKP je lakmusovým testom pre odhodlanosť Slovenska konkrétne plniť ciele na rok 2030 a vo všeobecnosti bojovať proti zmene klímy, vyzývame Vaše ministerstvo, aby:

1. sprístupnilo verejnosti informácie o procese aktualizácie a komplexné verzie návrhov INEKP,
2. čo najrýchlejšie vytvorilo inkluzívny proces verejných konzultácií k návrhu aktualizácie INEKP,
3. zaručilo, aby všetky verejné konzultácie boli dostupné rovnako pre všetkých a lehoty, v ktorých má verejnosť zaslať pripomienky, boli najmenej 8 týždňov,
4. zabezpečovalo verejnosti možnosť účasti aj po odovzdaní návrhu aktualizácie Európskej komisii, až do predloženia konečnej verzie INEKP v júni 2024,
5. zabezpečilo náležité zohľadnenie návrhov, pripomienok a názorov predložených expertmi/expertkami a zainteresovanými stranami.

Signatári:

Klimatická koalícia
Climate Action Network Europe
European Environmental Bureau
Knowledge Network on Climate Assemblies
Transport and Environment

Vybabuje: Dana Mareková, dana.marekova@gmail.com, 0908 524 246

---

² <https://1point5.caneurope.org/wp-content/uploads/2023/04/REPORT-Public-participation-in-National-Energy-and-Climate-Plans.pdf>

³ Ako sa vyžaduje v článku 10 nariadenia o riadení.